

האמנות האטרוסקית ויחסי הגומלין שלה עם התרבויות בנות הזמן
Etruscan Art and its Interrelations with the Contemporaneous Cultures
0821-6163-01

תשע"ה
ד"ר טלילה מיכאלי
שיעור בחירה, 2 ש"ס

שעות קבלה של המרצה: בתיאום מראש יום א', 14:00 ויום ג' 09:00

דואר אלקטרוני: michaeli@post.tau.ac.il

תיאור הקורס

התרבות האטרוסקית ידועה כקדומה ביותר על אדמת איטליה. אם כי שורשיה ומקורותיה אינם ברורים, תרבותם משגשגת למן המאה השמינים ועד לשלהי המאה הראשונה לפנה"ס. על השיבות והשפעתה ניתן ללמוד מדברי קאטו הזקן, שסבר כי האטרוסקים היו אדוניה של איטליה כולה. אלא שהמידע הכתוב אודותיהם הינו ממקורות משניים – יוונים ורומיים, אם כי יצירות האמנות שלהם הפעימו את הדורות הבאים. וכך, כשגילו מחדש אנשי פירנצה במאה ה-15 את העולם האטרוסקי הם לא הססו לאמץ כ"אבות אבותיהם של הטוסקנים". ואמנם, למרות מאות שנים של אטרוסקומניה ואטרוסקופולוגיה, עד עצם היום הזה רב הנסתר על הנגלה. בקורס זה ננסה להתחקות אחר תולדותיהם של האטרוסקים על פי המידע הכתוב, ובעיקר להכיר את יצירתם הייחודית, את התפתחותה, מקורותיה האפשריים וזיקתה לתרבויות בנות הזמן כמו היוונים מחד והקלטים מאידך, כמו גם השפעתם על רומא ואמנותה.

The Etruscan culture is known as the most ancient one in Italy. Although its roots and sources are not clear, their culture flourished from the 8th to the 1st centuries B.C.E. On their importance and impact, one might learn from the Old Cato, considering them as the "Lords of the entire Italy." However, the written documentation regarding the Etruscans is meager and comes from secondary sources, mainly Greek and Roman, although their art fascinated the next generations. When the Florentines rediscovered the Etruscan world in the 15th century, they did not hesitate to adopt them as the Tuscans' ancestors. Albeit, regardless years of Etruscomany and Etruscology more is concealed than disclosed.

In this course we will try to learn the history of this unique culture based on the written documentation, but mainly study their art, its development, its possible sources, as well as their interrelations with contemporaneous cultures such as the Greeks on the one hand and the Celts on the other hand, and their strong influence on the Roman culture.

מרכיבי הציון הסופי
בחינה מסכמת 100%.
בחינה
השאלות פתוחות.

דוגמא לשאלה פתוחה:
האיקונוגרפיה והסגנון בקבר האאוגורים.

נושאי הקורס (נתון לשינויים)

1 הקדמה: ההתחלות, השפה והמקורות
2-3 תולדותיהם של האטרוסקים, הדת, המיתוסים והאגדות

N.T. De Grummond, *Etruscan Myth, Sacred History, and Legend*, Philadelphia, PA, 2004.

- L.B. Van der Meer, *Etruscan Ritu: Case Studies in Etruscan Ritual Behaviour*, Leuven, 2011
- אדריכלות המקדשים בעולם האטרוסקי 4
- A.B. Boëthius, J.B. Ward Perkins, *Etruscan and Roman Architecture*, Harmondsworth, Middlesex, 1970, pp. 3-84.
- פיסול אדריכלי באטרוריה. 5
פיסול חופשי ותבליטים 7-6
- Haynes, *Etruscan Sculpture*, London, 1971.
- אדריכלות קברים 8
ציורי קברים 9-11
- L. Bonfante, *Etruscan Life and Afterlife: A Handbook of Etruscan Studies*, Detroit, 1986.
- F. Poulsen, *Etruscan Tomb Paintings*, Rome, 1970.
- מקומה של האשה ותיאוריה ; תיאורי בעלי חיים 12
- P.S. Lulof, I. van Kampen (eds.), *Etruscans: Eminent Women Powerful Men*, Leiden, 2011.
- בין יוון לעולם האטרוסקי 13

רשימת ספרות חלקית

- G. Saflung, *Etruscan Imagery: Symbol and Meaning*, Forlag, 1993.
- E. Richardson, *The Etruscans: Their Art and Civilization*, Chicago, 1964.
- G.M. A. Richter, *Handbook of the Etruscan collection*, New York, 1940.
- J. Swaddling, P. Perkins (eds.), *Etruscan by Definition: The Cultural, Regional and Personal Identity of the Etruscans: Papers in Honour of Sybille Haynes*, London, 2009
- M. Pallottino, H. Jucker, I. Jucker, , W. Drayer, M. Hürlimann, "Processional Imagery in Late Etruscan Funerary Art," *American Journal of Archaeology* Vol.94(1) (1990), pp.73-93.
- O.J. Brendel, *Etruscan Art*, New Haven, 1995.
- L. Bonfante, *Etruscan Dress*, Baltimore, Md., 2003.
- N. Jonathan, *Etruscan Italy*, London, 1990.
- J.H. Bonfante, *The Etruscan Language*, New York, 1983.
- L. Bonfante, *Etruscan Life and Afterlife: A Handbook of Etruscan Studies*, Detroit, 1986.
- M.A. Del Chiaro, *Etruscan Red-Figured Vase-Painting at Caere*, Berkeley, 1974.
- S. Haynes, *Etruscan Sculpture*, London, 1971.
- F. Poulsen, *Etruscan Tomb Paintings*, Rome, 1970.
- J.M. Turfa, *The Etruscan World*, London-New York, 2013
- F. Borrelli, M.C. Targia (edited by S. Peccatori and S. Zuffi), *The Etruscans - Art, Architecture, and History*, Los Angeles, Calif., 2004
- R. Bianchi Bandinelli, *Etruschi e italici prima del dominio di Roma*, Milano, 1985.
- S. Steingraber (ed.), *Etruscan Painting: Catalogue Raisonné of Etruscan Wall Paintings*, New York, 1986.
- R. Brilliant, *Visual Narratives: Storytelling in Etruscan and Roman Art*, Ithaca, 1986; 1984.